

Innst. 46 S

(2012–2013)

Innstilling til stortinget fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Dokument 3:12 (2011–2012)

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av ikt-forvaltningen i straffesakskjeden

Til Stortinget

1. Sammendrag

Målet med undersøkelsen har vært å vurdere hvordan Justis- og beredskapsdepartementet har ivaretatt sitt ansvar for effektiv saksbehandling i straffesakskjeden gjennom utvikling av ikt. Undersøkelsen omfatter perioden 2009–2011.

Bakgrunnen for undersøkelsen er at tidligere dokumenter fra Riksrevisjonen har vist at politiet har hatt omfattende utfordringer med sine ikt-systemer, og at mangelfull overordnet styring blant annet har svekket samhandlingen i straffesakskjeden. Stortinget har forutsatt at arbeidet med å forbedre ikt-systemene innen sektoren må styrkes.

1.1 Hovedfunn

- Mål om elektronisk samhandling i straffesakskjeden er ikke realisert, og dette har uheldige følger for straffesaksforvaltningen.
- Det er fortsatt betydelige mangler i Justis- og beredskapsdepartementets styring av ikt-arbeidet i straffesakskjeden.
- Ikt-fora opprettet av Justis- og beredskapsdepartementet har ikke tydelige oppgaver eller ansvar.
- Det er et gevinstpotensial i politiet ved innføring av bedre ikt-systemer.
- Midler til ikt-utvikling i Politidirektoratet og Politiets data- og materielltjeneste går i hovedsak til konsulenter.

- Det er manglende systematiske oppgraderinger av teknisk infrastruktur.

1.2 Riksrevisjonens merknader

1.2.1 *Mål om elektronisk samhandling er ikke realisert, og dette har uheldige følger for straffesaksforvaltningen*

Justis- og beredskapsdepartementets arbeid med å forbedre ikt-forvaltningen i straffesakskjeden (politiet, domstolene og kriminalomsorgen) i perioden 2009–2011 har ikke realisert målet om elektronisk samhandling. Delsektorene i straffesakskjeden benytter mye av den samme informasjonen, men dagens ikt-systemer begrenser mulighetene for gjenbruk av informasjon. Bedre informasjonsdeling og informasjonsflyt i straffesakskjeden, og bedre samhandling på tvers av delsektorene, kan bidra til mer effektiv saksbehandling.

Det anses likevel som positivt at departementet i 2011 har fått en ny ikt-strategi, og at arbeidet med oppgradering av politiets ikt-infrastruktur og planarbeid for å fornye straffesakssystemene i politiet har startet. Departementet er godt informert om dette arbeidet.

Manglende resultater i arbeidet med å forbedre ikt innen straffesakskjeden har flere uheldige konsekvenser. Det er for eksempel lite tilfredsstillende at politiets saksbehandlingssystem, BL, er utformet slik at det ikke kan tilpasses ny straffelov uten større og ressurskrevende tilpasninger. Ikrafttredelse av straffeloven av 2005 og politiregisterlov er derfor utsatt i påvente av nødvendige tilpasninger av politiets ikt-løsninger.

I forbindelse med nytt straffesakssystem i politiet er det viktig å ta hensyn til de andre delsektorenes behov for og krav til ikt-utvikling, spesielt for å utnytte potensialet for informasjonsutveksling på tvers i

straffesakskjeden. I dette arbeidet må Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet også sikre at systemene tillater utstrakt gjenbruk av informasjon.

Riksrevisjonen forutsetter at arkitekturprinsippene for nye ikt-løsninger som er obligatoriske for statlige virksomheter, følges for å sikre at politiets ikt-løsninger kan kommunisere med andre ikt-systemer.

1.2.2 Det er fortsatt betydelige mangler i Justis- og beredskapsdepartementets styring av ikt-arbeidet i straffesakskjeden

Etter at Stortinget ved flere anledninger i 2010 la til grunn at arbeidet med forbedringen av ikt-systemene innen straffesakskjeden måtte styrkes, har Justis- og beredskapsdepartementet gjennomført eller satt i gang flere tiltak på området.

Svakhetene i departementets oppfølging, også etter at Stortinget tydeliggjorde sine forventninger, er etter Riksrevisjonens oppfatning så store at styringen ikke kan sies å være i overensstemmelse med Stortingets forutsetning om at departementet skal ha en tett oppfølging av ikt-arbeidet i sektoren. Departementet har heller ikke utviklet en styring som sikrer at mål- og resultatkrav oppnås, slik økonomireglementet krever.

Departementet har i hovedsak ikke stilt konkrete resultatmål i tildelingsbrevene for årene 2009–2011 ut over de overordnede målene i ikt-strategien, som eksempelvis kravet om økt elektronisk samhandling. Justis- og beredskapsdepartementet har opplyst at virksomhetene i tildelingsbrevene for 2012 er bedt om å rapportere om oppnådde mål knyttet til ikt-strategien for justissektoren, ikt-utviklingsprosjekter og ikt-forvaltningen.

Det er heller ikke stilt krav til rapportering om resultater på ikt-samhandling i tildelingsbrevene til Politidirektoratet for årene 2009–2011, eller i de generelle retningslinjene til Domstoladministrasjonen. Etter Riksrevisjonens vurdering vil tydeligere styring fra departementet på dette området gjøre det lettere for straffesaksforvaltningen å prioritere ikt-arbeidet.

Justis- og beredskapsdepartementets styring av ikt-arbeidet kan heller ikke sies å være i overensstemmelse med god praksis for ikt-styring. Riksrevisjonen viser her til at departementet ikke har utarbeidet en samlet plan for dette arbeidet for alle delsektorene. En samlet plan som konkretiserer ikt-strategien, vil i større grad sikre framdrift i utvikling og drift innen ikt-forvaltningen for både politiet, domstolene og kriminalomsorgen. Det er viktig at en slik samlet plan regelmessig følges opp i tildelingsbrevene gjennom klare og konkrete resultatmål i departementets styring av delsektorene.

Den nye ikt-strategien fra 2011 er mer generell enn strategien fra 2004 som la spesiell vekt på straffesakskjeden. Ansvar for å nå målene i strategien er

lagt til delsektorene, som må finansiere samhandlingsprosjekter i justissektoren. Etter Riksrevisjonens vurdering kan det derfor bli vanskelig å prioritere disse prosjektene.

1.2.3 Ikt-fora opprettet av Justis- og beredskapsdepartementet har ikke tydelige oppgaver eller ansvar

Justis- og beredskapsdepartementet har opprettet flere fora knyttet til ikt-samarbeid i justissektoren – et overordnet ikt-styre og et mer operativt programstyre som har rapportert til ikt-styret. Det overordnede ikt-styret, som ble opprettet i 2000, har ikke hatt et mandat for sitt arbeid. Medlemmer av Programstyret har karakterisert styret som et møteforum og et koordineringsorgan uten klare mål for hvordan straffesakskjeden skal fornye sine ikt-systemer. Verken Ikt-styret eller Programstyret har gjennomført tiltak for å nå målet om elektronisk samhandling i straffesakskjeden.

Disse foraene har derfor bare fungert som møteplasser for informasjonsutveksling mellom delsektorene, og har ikke bidratt vesentlig til å realisere Stortingets forutsetninger om forbedret ikt-forvaltning i justissektoren. En viktig forutsetning for å oppnå resultater er at ansvaret og oppgavene er klart definert, gjerne i et mandat. Det vurderes derfor som kritikkverdig at det ikke har vært utarbeidet noe mandat for Ikt-styret, og at det ser ut som om et mandat først vil komme i 2012.

I forbindelse med ny ikt-strategi i 2011 ble for øvrig Ikt-styret utvidet til å omfatte de største virksomhetene i justissektoren. Direktoratet for nødkommunikasjon, som er ansvarlig for nytt digitalt nødnett i Norge, er ikke representert i dette styret. Det nye digitale nødnettet er et stort ikt-utviklingsprosjekt i justissektoren, selv om dette systemet først og fremst er en telekommunikasjonsløsning. Riksrevisjonen er derfor spørrende til hvorfor Direktoratet for nødkommunikasjon ikke er representert i det overordnede Ikt-styret.

1.2.4 Det er et gevinstpotensial i politiet ved innføring av bedre ikt-systemer

Riksrevisjonen har gjennomført en tidsregistreringsundersøkelse som viser hvor lang tid politiet bruker på å registrere en anmeldelse i BL, både ved personlig oppmøte i politivakten og ved anmeldelse på Internett og henleggelse. Undersøkelsen viser at det er et innsparingspotensial i størrelsesorden 13 til 16 årsverk på disse handlingene.

Siden dette bare utgjør en mindre andel av ikt-relaterte arbeidsprosesser, kan det antas at politiet kan frigjøre ytterligere årsverk i straffesaksprosessen med nye ikt-systemer som samhandler bedre enn dagens. Det er gjort et grovt estimat for å antyde gevinstpotensialet. Med forutsetninger om tidsbruk på

henholdsvis 3 og 5 minutter i 50 arbeidsprosesser for 150 000 saker anslås det at politiet her kan ha et effektiviseringspotensial på 280 til 460 årsverk. Antall saker som behandles i de enkelte arbeidsprosessene, vil være ulikt, og de forskjellige arbeidsprosessene vil ikke ta like lang tid. Det er derfor stor usikkerhet knyttet til dette estimatet. Det viser likevel at bedre ikt-systemer i straffesakskjeden kan gi betydelige gevinster. Ikt-systemene til domstolene og kriminalomsorgen er også mangelfulle, og det er grunn til å anta at gevinstpotensialet kan være stort også i disse delsektorene.

I 2009 ble det mulig å foreta anmeldelser på Internett, for at det skulle bli lettere for publikum å anmelde enkelte typer mindre alvorlig kriminalitet. Dette er en begrenset løsning som forutsetter at dataene blir lagt inn manuelt ved videre behandling. En bedre internettløsning, der politiet kan gjenbruke informasjonen som anmelderen har registrert elektronisk, vil gi besparelser også hos politiet. Bruken av portalløsninger mot publikum øker på mange områder i samfunnet. Nasjonale mål om elektronisk forvaltning tilsier at publikum også på dette området bør kunne forvente at politiet mottar anmeldelser for flere kriminalitetstyper på Internett, og kan gi rask elektronisk bekreftelse på at disse er mottatt.

1.2.5 Midler til ikt-utvikling i Politidirektoratet og Politiets data- og materielltjeneste går i hovedsak til konsulenter

Regnskapene til Politidirektoratet og Politiets data- og materielltjeneste viser at store deler av midlene til ikt-utvikling i perioden 2009 til og med september 2011 er brukt til konsulenttjenester. Eksempelvis har Politidirektoratet i perioden brukt 95 prosent av disse midlene til kjøp av konsulenttjenester.

Når en så stor del av midlene går til konsulenter, mener Riksrevisjonen at det er usikkert om Justis- og beredskapsdepartementet, Politidirektoratet og Politiets data- og materielltjeneste har tilstrekkelig styring med utviklingen av ikt-prosjekter til å kunne nå de langsiktige målene som er satt for samhandling, og for å få god framdrift i ikt-utviklingen. Utstrakt bruk av konsulenter kan også føre til at nødvendig ikt-kompetanse ikke blir overført til Politidirektoratet og Politiets data- og materielltjeneste etter hvert som nye ikt-systemer blir ferdigstilt.

1.2.6 Det er manglende systematiske oppgraderinger av teknisk infrastruktur

Manglende systematiske oppgraderinger av teknisk infrastruktur fører til omfattende driftsforstyrrelser og nedetid og skaper problemer for delsektorene. Dette forsinker saksbehandlingen og skaper frustrasjon hos brukerne av ikt-systemene i alle delsektorene.

Politiet er den største aktøren i straffesakskjeden, og det er forståelig at Justis- og beredskapsdepartementet prioriterer ikt-systemene i politiet først. Politiet er hovedleverandør av informasjon i straffesakskjeden, og et nytt straffesakssystem i politiet vil gi gevinster også for domstolene og kriminalomsorgen. Justis- og beredskapsdepartementet opplyser at det ikke er mulig å angi noe starttidspunkt for når nytt straffesakssystem i politiet kan innføres. Etter Riksrevisjonens vurdering er det avgjørende at departementet prioriterer arbeidet med å få fastsatt et slikt starttidspunkt.

1.3 Riksrevisjonens anbefalinger

1. Justis- og beredskapsdepartementet bør styre ikt-arbeidet i justissektoren tydeligere. Det er i tråd med Stortingets forventninger, og er viktig fordi undersøkelsen viser at samordning av ikt-arbeidet lett kan bli nedprioritert i forhold til driftsoppgaver og delsektorenes egne behov. Delsektorene har opplevd styringssignalene fra Justis- og beredskapsdepartementet som utydelige.

Riksrevisjonen anbefaler at Justis- og beredskapsdepartementet vurderer følgende tiltak:

- Utvikle en felles overordnet rullerende handlingsplan basert på ikt-strategien for justissektoren. Dette vil i større grad sikre framdrift i delsektorenes arbeid med å forbedre ikt-systemene, og gi bedre mulighet for å nå målet om elektronisk samhandling. Dette er også i tråd med faglige standarder for styring av utvikling av ikt-systemer, og målet i økonomireglementet om å sikre at fastsatte mål og resultatkrav oppnås.
- Følge opp handlingsplanen i de årlige tildelingsbrevene med konkrete resultatmål og krav om mer resultatrettet rapportering fra delsektorene. Krav til elektronisk samhandling og deling av informasjon, blant annet utstrakt gjenbruk av data, bør være viktige resultatkrav.
- Vurdere å utvikle insentiver som kan få delsektorene til å prioritere elektronisk samhandling høyere. Dette er særlig aktuelt etter at delsektorene i den nye ikt-strategien fra 2011 må finansiere samhandlingsprosjekter selv.
- Vurdere tiltak som sikrer kompetanseoverføring på ikt-området til Politidirektoratet.
- Sørg for at det ved utviklingen av nytt straffesakssystem i politiet blir stilt krav om å ta hensyn til andre delsektorens behov for elektronisk samhandling, blant annet utstrakt gjenbruk av informasjon. Departementet bør også få fastsatt starttidspunkt for å innføre det nye straffesakssystemet.

En bedre overordnet styring av ikt-utviklingsarbeidet i justissektoren er tidskritisk. Det er derfor po-

sitivt at tydeligere krav til resultater og resultatrapportering er lagt inn i tildelingsbrevene for 2012. Departementet bør prioritere arbeidet med en konkret handlingsplan.

2 Det anbefales at ikt-styrene som Justis- og beredskapsdepartementet har opprettet i ikt-arbeidet, som Ikt-styret og Ikt-lederforum, får avklart sitt ansvar og sine fullmakter. I denne sammenheng anbefaler Riksrevisjonen følgende tiltak:

- Departementet slutfører arbeidet med å få etablert et mandat for arbeidet i foraene. I den forbindelse kan departementet også vurdere å gi foraene større grad av formell beslutningsmyndighet som et supplement til den ordinære styringslinjen gjennom tildelings- og oppdragsbrev.
- Departementet vurderer om det er hensiktsmessig å inkludere Direktoratet for nødkommunikasjon i Ikt-styret.

1.4 Departementets oppfølging

Statsråden framholder i sitt svarbrev at hun ser med alvor på merknadene som Riksrevisjonen har til ikt-forvaltningen i straffesakskjeden. Statsråden er opptatt av at justissektoren skal oppnå målsettingen om mer elektronisk samhandling. Ikt har stor betydning for virksomhetenes mulighet til å kunne løse oppgavene sikkert og effektivt.

I arbeidet med å realisere målene i ikt-strategien har departementet gjennom tildelingsbrevene for 2012 gitt virksomhetene i oppdrag å rapportere om status på strategiområdene. Denne rapporteringen vil danne grunnlaget for utarbeidelse av ikt-handlingsplaner. Virksomhetene skal videre rapportere om ikt-drift og forvaltning samt utviklingsprosjekter.

Mandatene til flere ikt-fora er under slutføring. Ikt-styrets sammensetning vil være gjenstand for vurdering slik at det består av relevante aktører fra justissektoren.

Statsråden mener at prioriteringen av ikt ikke kan ses uavhengig av øvrige behov og utfordringer, og at departementets styring av underliggende virksomheter derfor skal skje i den ordinære styringslinjen gjennom tildelings- og oppdragsbrev. Dette er dermed ikke en oppgave for Ikt-styret. Derimot mener statsråden at Ikt-styret er viktig for å sikre forståelse og forankring av virksomhetenes ikt-utfordringer både i departementets og etatenes toppledelse.

Fra 2010 har deler av bevilgningene til politi- og lensmannsetaten vært avsatt til utskifting av ikt-infrastruktur. Også domstolene og kriminalomsorgen har gjennomført oppgradering av teknisk infrastruktur.

Når det gjelder overføring av kompetanse fra konsulenter til virksomhetene er statsråden enig med

Riksrevisjonen i at dette kan være en utfordring, og at bruken av konsulenter er høy i straffesaksprosjektet. Et bevisst forhold til balansert bruk av konsulenter og intern kompetanse og kapasitet er viktig. Statsrådets mål er å redusere konsulentbruken på ikt-området.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jette F. Christensen, Martin Kolberg og Marit Nybakk, fra Fremskrittspartiet, lederen Anders Anundsen, Ulf Erik Knudsen og Terje Halleland, fra Høyre, Per-Kristian Foss, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, og fra Venstre, Trine Skei Grande, har merket seg at målet med undersøkelsen har vært å vurdere hvordan Justis- og beredskapsdepartementet i perioden 2009–2011 har ivaretatt sitt ansvar for effektiv saksbehandling i straffesakskjeden gjennom utvikling av ikt.

Komiteen viser til at ikt i straffesakskjeden har vært tema ved behandling av ulike saker i Stortinget, og kontroll- og konstitusjonskomiteen har også ved flere anledninger gitt uttrykk for viktigheten av at politiet har velfungerende og moderne datasystemer. I budsjettproposisjonen for 2012 skriver regjeringen selv at

«Politiets oppgaveløsning er avhengig av tilstrekkelig bemanning, gode metoder og oppdaterte teknologiske løsninger. Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) er viktig for politiets oppgaveløsning. Dagens IKT-infrastruktur og straffesaks-løsninger i politiet er ikke tilfredsstillende. Selve IKT-infrastrukturen og informasjonssikkerheten er utdatert, og straffesakssystemene er ikke tilpasset politiets behov for fleksibilitet og robusthet. En fornying av IKT-systemene i politiet er derfor helt avgjørende for politiets effektivitet og resultatoppnåelse.»

Komiteen vil peke på at Gjørsv-kommisjonen også trekker fram at ikt-infrastrukturen i politiet er lite tilfredsstillende. Samtidig påpeker kommisjonen at dagens systemer ikke i tilstrekkelig grad blir anvendt.

Komiteen viser til at det er uheldig at ikt-utviklingen i straffesakskjeden går så langsomt at det f. eks. ikke har vært mulig å sette i kraft den nye straffeloven og politeregisterloven.

Komiteen har merket seg at Riksrevisjonen mener det er betydelige mangler i Justis- og beredskapsdepartementets styring av ikt-arbeidet i straffesakskjeden, også etter at Stortinget tydeliggjorde sine

forventninger i 2010. Riksrevisjonen påpeker at det ikke er stilt konkrete resultatmål i tildelingsbrevene eller stilt krav til rapportering om resultater på ikt-samhandling. Det sies også at styring av ikt-arbeidet ikke er i overenstemmelse med god praksis for ikt-styring. Det mangler en samlet plan som konkretiserer ikt-strategien og som kunne sikret framdriften. Komiteen forventer at departementet tar fatt i de utfordringene og manglene som Riksrevisjonen påpeker, og sørger for at det er gode systemer for oppfølging.

Komiteen har videre merket seg at en stor andel av bevilgningene til ikt-utvikling i undersøkelsesperioden ble brukt til konsulenttjenester. Dette skaper usikkerhet om midlene er blitt brukt på best mulig måte. Utstrakt bruk av konsulenttjenester kan også føre til at Politidirektoratet og Politiets data- og materieltjeneste ikke har/får nødvendig ikt-kompetanse etter hvert som nye systemer blir ferdigstilt.

Komiteen viser også til Riksrevisjonens bemerkninger om manglende systematiske oppgraderinger av teknisk infrastruktur som gir driftsforstyrrelser og nedetid. Dette bidrar etter komiteens oppfatning til dårlig ressursbruk.

Komiteen vil understreke at bedre ikt-systemer ville bidratt til at arbeidstid kunne frigjøres til andre oppgaver for å bekjempe og forebygge kriminalitet, og gitt mer effektiv og enklere saksbehandling.

Komiteen viser til at Riksrevisjonen nå i sine rapporter gir anbefalinger til oppfølging. Dette vil gi departementene nyttige råd. Komiteen legger til grunn at Justis- og beredskapsdepartementet nøye merker seg de anbefalingene som blir gitt og tar disse med i sitt videre arbeid med ikt.

Komiteen forventer nå at departementet sørger for at det blir forgang i arbeidet med ikt i straffesakskjeden. Departementet må følge arbeidet tett og se til at det settes klare mål som følges aktivt opp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at det gjennom flere år har vært en rekke ikt-prosjekter i offentlig sektor som har tatt tid eller har havarert. Tress 90 og ikt på Oslo universitetssykehus er eksempler på dette. Flertallet finner grunn til å stille spørsmål ved om det offentlige (staten) har manglende kompetanse på feltet eller om kompetansen brukes feil. Noen ganger kan det også virke som om hver etat satser offensivt på nye og egne løsninger, uten at det undersøkes godt nok om andre land / andre etater har utviklet gode systemer som kan benyttes med noen tilpasninger. Flertallet mener regjeringen bør foreta en gjennomgang av ikt-utviklingen i statsforvaltningen og vurdere hva som bør gjøres for å forbedre ar-

beidet som nå gjøres i de enkelte departementer/etater.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at fokus på ikt-strategien er skjerpet i tildelingsbrevet for 2012. Rapporter fra virksomhetene vil nå danne grunnlag for utarbeidelse av ikt-handlingsplaner. Disse medlemmer viser til brev av 9. oktober 2012 fra justis- og beredskapsministeren der det blant annet fremgår at regjeringen har valgt konsept for nytt straffesakssystem, at mandat til ikt-styret i justissektoren er slutført og sammensetningen er besluttet. Systemutviklingsarbeidet vil vare i 6–7 år, og det anbefales oppstart tidligst i 2015. I budsjett for 2013 er det foreslått bevilget 30 mill. kroner til Politidirektoratets arbeid med forprosjekt for nye straffesakssystemer i politiet.

Disse medlemmer viser til at det i forbindelse med regjeringens digitaliseringsprogram ble forutsatt at det iverksettes flere tiltak for bedre samordning av ikt i staten. Det er bl.a. besluttet å etablere en interdepartemental samordningsgruppe på embetsnivå, stille krav til det å forvalte en felleskomponent for å ivareta krav og behov på tvers i forvaltningen, utarbeide en felles oversikt over prioriterte sektorovergripende ikt-tiltak som grunnlag for årlige budsjettprosesser og å se nærmere på mulighetene for å tydeliggjøre og forenkle finansieringsordningene for felleskomponentene. Disse medlemmer understreker viktigheten av at Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) med visse mellomrom foretar en gjennomgang av digitaliseringsarbeidet for å se hvilke tiltak som er effektive for å styrke digitaliseringsarbeidet i offentlig sektor.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at ikt-utfordringene i straffesakskjeden har vært kjent i lang tid. Flertallet mener det er svært uheldig at oppfølgingen av ikt-utfordringen har vært tilnærmet fraværende og viser til at tidligere politidirektør Ingelin Killengreen i åpen kontrollhøring 11. oktober 2010 gav uttrykk for at politiets ikt-system ikke er egnet for kriminalitetsbekjempelse. I høringen kom det også frem at ikt-problemet var nedprioritert av politisk ledelse.

Flertallet viser til at forbedring og utvikling av ikt-systemer er komplisert og tidkrevende. Fraværet av politisk trykk på et slikt område har store konsekvenser, fordi implementering av nytt ikt-system blir forsinket. Det betyr igjen at kampen mot kriminalitet blir vanskeligere og at det går mye ressurser bort i administrativt og manuelt arbeid. Flertallet mener dette er uakseptabelt og finner det svært uheldig at politisk ledelse ikke har fulgt opp de klare for-

utsetningene fra Stortingets side og de advarsler som over tid er kommet fra Politidirektoratet.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 3:12 (2011–2012) – om Riksrevisjonens undersøkelse av ikt-forvaltningen i straffesakskjeden – vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 25. oktober 2012

Anders Anundsen
leder

Geir Jørgen Bekkevold
ordfører

VEDLEGG 1**Brev fra kontroll- og konstitusjonskomiteen v/komiteleder til Justis- og beredskapsdepartementet v/statsråden, datert 28. september 2012****Dokument 3:12 (2011–2012) Riksrevisjonens undersøkelse av ikt-forvaltningen i straffesakskjeden**

Komiteen har for tiden til behandling Dokument 3:12 (2011–2012) Riksrevisjonens undersøkelse av ikt-forvaltningen i straffesakskjeden. Som ledd i behandlingen av saken ønsker komiteen å stille følgende spørsmål:

1. Når regner departementet nå med at en ny fullgod ikt-løsning vil være på plass i straffesakskjeden?
2. Hvordan følger departementet opp framdrift og tempo i arbeidet?
3. Hva er bakgrunnen for at Direktoratet for nødkommunikasjon ikke er representert i det overordnede ikt-styret?
4. Det synes å være noe uenighet mellom Riksrevisjonen og departementet når det gjelder effektiviseringspotensialet med nye ikt-løsninger. Hvilket effektiviseringspotensiale legger departementet til grunn?
5. Komiteen ber om å få oversendt mandatet for ikt-styret.

Av hensyn til komitébehandlingen bes om snarlig svar. Det bes videre om at en word-versjon av svaret sendes elektronisk til kontroll@stortinget.no.

VEDLEGG 2**Brev fra Justis- og beredskapsdepartementet v/statsråden til kontroll- og konstitusjonskomiteen, datert 9. oktober 2012****DOKUMENT 3:12(2011-2012) RIKSREVISJONENS UNDERSØKELSE AV IKT-FORVALTNINGEN I STRAFFESAKSKJEDEN**

Jeg viser til brev datert 29.9.2012 fra Stortingets Kontroll- og konstitusjonskomite der komiteen ønsker svar på fire spørsmål og få oversendt mandatet for ikt-styret.

Spørsmål 1: Når regner departementet nå med at en ny fullgod ikt-løsning vil være på plass i straffesakskjeden?

Svar:

Innledningsvis gjør jeg oppmerksom på at det ikke tas sikte på etablering av en ny ikt-løsning i straffesakskjeden. De respektive etatene vil ha sine egne løsninger som skal understøtte straffesaksarbeidet i egen virksomhet, men det er viktig at det i utviklingsarbeidet legges til rette for god samhandling og informasjonsutveksling mellom systemene.

Når det gjelder politi- og lensmannsetaten ga Justis- og beredskapsdepartementet våren 2011 Politidirektoratet i oppdrag å foreslå tre ulike konseptvalg for nye straffesaksystemer i etaten. Konseptvalgene har vært til behandling hos eksterne kvalitetssikrer våren 2012. Basert på anbefalinger fra eksterne kvalitetssikrer har Regjeringen valgt det alternativet som er mest omfattende og som innebærer en gjennomgående fornying og utskifting av dagens løsninger (Nybygg-alternativet). Det videre arbeidet er omfattende og innebærer både utskifting av IKT-systemer, organisasjonsutvikling og gir muligheter for endrede arbeidsformer. Systemutviklingsarbeidet vil vare 6-7 år fra oppstart. Eksterne kvalitetssikrer har imidlertid påpekt at politiet har utfordringer knyttet til styring av IKT, noe også Gjörv-rapporten påpeker. Det er derfor anbefalt å utsette oppstart av prosjektet til tidligst 2015 for å legge til rette for at modenhetsnivået på styringen av IKT i politiet er økt i forhold til dagens nivå. Det innebærer at politiet må forbedre prosjektstyring, porteføljestyring, informasjonssikkerhet, IKT-styring og virksomhetsutvikling samt etablere IKT-styringsmodell.

I nærmeste fremtid vil det bli utarbeidet en klar og helhetlig IKT-strategi for politi- og lensmannsetaten som gjør at dagens systemer utnyttes på best mulig måte.

Domstoladministrasjonen opplyser at deres løsning vil være i stand til å samhandle elektronisk med

politiets nye straffesaksløsning, gitt at de får tilstrekkelig tid til forberedelser og utvikling. Framdriften i arbeidet er fortsatt usikker. Utfordringene finnes primært innen samhandling mellom politiets nye systemløsning og domstolenes saksbehandlingssystem.

Situasjonen for kriminalomsorgen er at dagens saksbehandlingssystemer er tunge og kostnadskrevende å videreutvikle og har ikke tilstrekkelig funksjonalitet. Kriminalomsorgen har i 2012 startet arbeidet med en utredning som skal lede frem til en anbefaling om nytt system som skal erstatte dagens systemer.

Flere av IKT-utviklingsprosjektene i justissektoren vil ha betydelige bevilgningsmessige konsekvenser, og gjennomføringstakten vil måtte tilpasses handlingsrommet i de årlige budsjetter.

Spørsmål 2: Hvordan følger departementet opp framdrift og tempo i arbeidet?

Svar:

Departementet følger opp Politidirektoratet jevnlig og har blant annet stilt krav til både ny IKT-strategi, økt styring av IKT og opprettelse av ny IKT-avdeling i politidirektoratet for å imøtekomme kravene fra eksterne kvalitetssikrer til modenhetsnivå og økt styring. For samtlige virksomheter i justissektoren er det fra og med 2012 stilt strengere krav til rapportering innenfor både IKT-drift, -forvaltning og -utvikling.

Spørsmål 3: Hva er bakgrunnen for at Direktoratet for nødkommunikasjon ikke er representert i det overordnede ikt-styret?

Svar:

For å sikre god samhandling, koordinering og informasjons- og kunnskapsdeling av IKT-området på etatsnivå i justissektoren, har Justis- og beredskapsdepartementet etablert et IKT-styre for justissektoren jf. IKT-strategi for justissektoren 2011 – 2015.

IKT-styret skal sikre at departementets og virksomhetenes behov og utfordringer knyttet til IKT-utvikling, samhandling og koordinering forankres i departementets og virksomhetenes øverste ledelse.

IKT-styret skal styrke samordningen og prioriteringen av virksomhetsovergrepene IKT-tiltak som bidrar til realisering av IKT-strategien i justissekto-

ren. Styret skal drøfte felles utfordringer og gi råd om prioriteringer og finansiering av tiltak.

IKT-styret ledes av departementsråd/assisterende departementsråd. Som faste medlemmer i styret møter ekspedisjonssjefene i departementets fagavdelinger og plan- og administrasjonsavdelingen, og virksomhetslederne fra Domstoladministrasjonen, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Kriminalomsorgens sentrale forvaltning, Politidirektoratet og Utlendingsdirektoratet.

Departementet har valgt ikke å inkludere mellom andre Direktoratet for nødkommunikasjon som fast medlem i IKT-styret. Som det fremgår av Dokument 3:12 (2011–2012) kapittel 4.1.1 har Direktoratet for nødkommunikasjon ansvar for anskaffelse, utbygging og drift av nytt digitalt nødnett i Norge som er et stort IKT- utviklingsprosjekt i justissektoren. Nødnettet er først og fremst en telekommunikasjonsløsning for radio-/talesamband, og det har kun begrenset kapasitet til dataoverføring. De tekniske løsningene i radiosambandet har derfor liten relevans for den elektroniske samhandlingen mellom virksomhetene i justissektoren. Ved behov vil Direktoratet for nødkommunikasjon og andre virksomheter som ikke er faste medlemmer bli invitert til IKT-styret.

Spørsmål 4: Det synes å være noe uenighet mellom Riksrevisjonen og departementet når det gjelder effektiviseringspotensialet med nye ikt-løsninger hvilket effektiviseringspotensiale legger departementet til grunn?

Svar:

Jeg antar at komiteen med sitt spørsmål sikter til formuleringene i mitt brev til Riksrevisjonen av 22. mars 2011. I brevet er jeg tydelig på at det er et gevinstpotensial ved innføring av bedre IKT-systemer. Jeg var imidlertid opptatt av å peke på at resultatet av en begrenset tidsregistreringsundersøkelse ikke uten videre kan benyttes til å utlede hva det samlede gevinstpotensialet er ved innføring av nye IKT-systemer som skal dekke langt flere arbeidsprosesser. Dette krever grundige utredninger. Også Riksrevisjonen er i dok. 3: (2011–2012) tydelig på at effektiviseringspotensialet på mellom 280 til 460 årsverk i politiet er et grovestimat.

Effektiviseringspotensialet i straffesakskjeden er betydelig. I en samfunnsøkonomisk analyse av det valgte konseptet for nye straffesakssystemer er de prissatte gevinstene beregnet til en netto nåverdi på 1,3 mrd. I tillegg er det betydelig ikke-prissatte gevinster, både for politiet og andre berørte parter.

Vedlagt er mandat for ikt-styret.

Vedlegg**MANDAT FOR IKT-STYRET I JUSTISSEKTOREN****FORMÅL**

For å sikre god samhandling, koordinering og informasjons- og kunnskapsdeling av IKT-området på etatsnivå i justissektoren, etablerer Justisdepartementet et IKT-styre for justissektoren jf. IKT-strategi for justissektoren 2011 – 2015.

IKT-styret skal sikre at departementets og virksomhetenes behov og utfordringer knyttet til IKT-utvikling, samhandling og koordinering forankres i departementets og virksomhetenes øverste ledelse.

IKT-styret skal styrke samordningen og prioriteringen av virksomhetsovergrepene IKT-tiltak som bidrar til realisering av IKT-strategien i justissektoren. Styret skal drøfte felles utfordringer og gi råd om prioriteringer og finansiering av tiltak.

Rapportering og styring skal skje i den ordinære styringsdialogen mellom fagavdeling i departementet og den enkelte virksomhet.

OPPGAVER

IKT-styret skal bidra til realisering av målene i justissektorens IKT strategi, bl.a. ved å ha oversikt over fremdrift og status i sentrale IKT-utviklingsprosjekter

vurdere og løfte frem felles utviklingstiltak og fremme forslag til nødvendig prioritering, koordinering og finansiering av disse

vurdere saker som fremmes av IKT-lederforum (sentrale og viktige fellestiltak)

ORGANISERING AV IKT-STYRET

IKT-styret ledes av departementsråd/assisterende departementsråd. Som faste medlemmer i styret møter ekspedisjonssjefene i departementets fagavdelinger og plan- og administrasjonsavdelingen, og virksomhetslederne fra Domstoladministrasjonen (DA), Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (KSF), Politidirektoratet (POD) og Utlendingsdirektoratet (UDI). Ved behov innkalles også virksomhetsledere fra andre virksomheter i justissektoren.

Departementets plan- og administrasjonsavdeling er sekretariat for IKT-styret.

MØTEFREKVENS

IKT-styret skal møtes regelmessig og minimum 3 ganger pr. år. Det foreslås at møtetidspunktene blir satt i forhold til møtet i oktober i IKT-lederforum hvor tema vil være satsingsforslag til budsjettet 2 år frem i tid og føringer i forhold til neste års tildelingsbrev, og møte i januar/februar hvor tema vil være føringer i årets tildelingsbrev til virksomhetene. I sammenheng med Justisdepartementets arbeid med rammefordelingsforslaget for neste års budsjett, bør et tredje møte legges til mai/juni.

REFERAT

Det skal skrives referat fra møtene i IKT-styret.

